

De ijsberg onder het Slotervaartziekenhuis

Het blijft een hoofdpijndossier, het Slotervaartziekenhuis in Amsterdam. Vier jaar geleden wankelde het medisch centrum te midden van interne ruzies, gebrek aan geld en belangenverstrengeling. Maar na een redding door nieuwe ondernemers blijven de problemen.

Artsen hebben hun vertrouwen in de eigenaren verloren en vrezden opnieuw een bankroet. Het ziekenhuis moest vier dagen lang dicht voor spoedeisende hulp, waarbij operaties niet konden plaatsvinden. Financiële en zakelijke constructies, deels via belastingparadijzen, maken een ondoorzichtige indruk. En het toezicht lijkt de ontwikkelingen moeilijk bij te houden.

Het is verleidelijk de problemen bij het Slotervaartziekenhuis af te doen als een nieuw incident bij een langlopend probleemgeval. Toch raakt de zaak aan een bredere problematiek. Het is en blijft uitermate lastig om marktwerking te onderhouden terwijl de markt waar het om gaat, de gezondheidszorg, niet zonder vergaande regulering kan.

Om het bondig te stellen: aan de ene kant van het spectrum van zorgsystemen staat een volledig gereguleerd gezondheidsstelsel dat direct of indirect in overheidshanden is. Aan de andere kant een volledig vrij systeem op basis van vrij ondernemerschap. Een tussenweg is gezocht en gevonden in Nederland, maar ook nu blijft het aanmodderen. Het ideaal is dat zorgverzekeraars onderling concurreren, en discipline opleggen aan een breed palet aan ziekenhuizen en andere zorgaanbieders. Maar zorgverzekeraars beschikken,

Masterclass NieuweZorg

Bekijk [hier](#) het programma 2019.

van oudsher, of door de gevolgen van marktwerking, vaak over regionale machtsposities. Hun tegenspelers, de ziekenhuizen en andere zorginstellingen, zijn steeds vaker ook zelf plaatselijke alleenheersers. Dat komt door moedwillige schaalvergroting of het feit dat de zwakke instellingen sneuvelen of moeten worden opgeslokt.

Het Amsterdamse dilemma: er zijn, na de recente fusie tussen het AMC en het VUMC, nog maar twee kolossen overgebleven in de hoofdstad: dat nieuwe fusieziekenhuis en het OLVG. Een Slotervaartziekenhuis was en is hard nodig om de concurrentieverhoudingen in een stad met tegen de miljoen inwoners een beetje gezond te houden.

Dat vinden de verzekeraars ook. Maar intussen wordt het ondernemerschap in de zorg door de overheid weliswaar aangemoedigd, maar zijn winstuitkeringen verboden. Dat wringt. Het resultaat is dat het bloed kruipt waar het niet gaan kan: ondernemers die zelf of via bevriende relaties lucratieve toeleveranties of financieringen verzorgen. Specialististen die als tegenwicht tegen de eigenaren zich bundelen in steeds machtiger maatschappen.

Zeker, persoonlijke verantwoordelijkheid komt eerst, maar veel problemen bij het Slotervaartziekenhuis lijken voort te komen uit de inherente onmogelijkheden van het huidige systeem. En dan is er nog het eeuwige ondergeschoven kind van de marktwerking: het toezicht. Al sinds de liberaliserings- en privatiseringsgolf van de jaren negentig is toezicht behandeld als een hinderlijke kostenpost in plaats van een essentieel onderdeel van een vrije markt.

Niemand wil terug naar de bedompte zorg van de jaren tachtig. Niemand wil een Amerikaans stelsel waar het recht van de sterkste heerst. Een hybride systeem blijft de oplossing, maar dan moet het wel goed zijn. En voorzien van

Masterclass NieuweZorg

Bekijk [hier](#) het programma 2019.

adequaat toezicht. Wie het huidige zorgstelsel heeft gezaaid, moet voorkomen dat de oogst bestaat uit Slotervaartziekenhuizen.

